

ÅRET SOM GÅTT

HÖJDPUNKTER 2024

FINANSIERING

**VINST FÖR
BIOLOGISK
MÅNGFALD**

SKÄRGÅRDSRENHÅLLNING

**INNOVATIV
LÖSNING**

GUIDADE VANDRINGAR

2300 DELTAGARE

LEDER

**SATSNING PÅ
CYKELLEDER**

FRILUFTSLIV

**11 NYA
VINDSKYDD**

RESTAURERING

**4 NYA NATUR-
RESERVAT**

LEDARE

EFTER REGN KOMMER SOLSKEN

Det var med en hel del oro som planeringen av 2024 inleddes. De indikationer som stiftelsen hade för det framtida ekonomiska läget ingav inte någon bra känsla och 2023 präglades av besparingar och tuffa prioriteringar.

Nu med hela året i backspegeln kan jag glädjande nog konstatera att den dystra framtidsbilden inte stämde. Istället kom 2024 att präglas av en rad positiva händelser.

Västra Götalandsregionens besked om kraftigt utökade medel som kom i slutet av 2023 förändrade förutsättningarna i grunden. Nu kunde hela organisationen planera för att bibehålla viktiga naturvårdsarbeten och dessutom ha utrymme för utveckling av områden, speciellt i fyra nybildade reservat. Statliga våtmarkssatsningar möjliggjorde åtgärder i relativt stor skala. Tillväxtverkets stora satsning på infrastruktur längs vandringsleder bidrog med 43 åtgärder i hela Västra Götaland. Hållbart nytänkande kring skärgårdstoiletter fick plats ekonomiskt.

Allt som allt innebär detta att Väst kuststiftelsens bidrag till den biologiska mångfalden och till ett rikt friluftsliv har kunnat vara stort under året. Det är med stolthet jag kan konstatera att Väst kuststiftelsen som organisation är högt ansedd både regionalt och nationellt.

För den skull ska vi givetvis inte slå oss till ro utan fortsätta att utveckla verksamheten med bättre kvalitet och effektivitet, och dessutom nyfiskt utforska nya möjligheter att bidra till att bevara och tillgängliggöra den västsvenska naturen.

2025 ser ut att kunna bli ett ännu bättre år än 2024. Hoppas solskenet håller i sig ytterligare några år.

LINUS KRON
VD

- ett urval EVENEMANG UNDER ÅRET!

Båtmässan

Kungsbacka Outdoor Festival

Ploggdagen på Vrångö

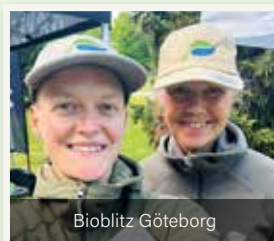
Invigning Gotaleden et. 11 & 12

Näverkärrsdagen

Invigning Stenhuggarstigen

Bioblitz Göteborg

Veckan mot invasiva arter

Invigning Lelångenleden

Västerhavsveckan

NATURVÅRD

EN VINST FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD

2024 kom med glädjande besked för den biologiska mångfalden - ett tillfälligt stöd blev långsiktigt!

Under 2024 kunde Väst kuststiftelsen fortsätta sitt viktiga arbete för naturen tack vare ett tillfälligt tillskott från Västra Götalandsregionens miljö- och regionutvecklingsnämnd. Beslutet, som togs i slutet av 2023, möjliggjorde bland annat att skötseln av naturreservat med värdefulla ängar och betesmarker kunde bibehållas. Dessutom inleddes restaurering av fyra nybildade reservat.

Inför 2025 kom nästa glädjande besked från samma nämnd: stödet förnyas inför 2025 och det finns en långsiktig ambition att upprätthålla det även framöver. Denna satsning gör det möjligt att skydda biologisk mångfald i Västsverige på samma nivå som innan de statliga anslagen minskades kraftigt.

Många av Bohuskustens unika miljöer, präglade av historiskt småskaligt lantbruk, kan nu bevaras och utvecklas. Samtidigt säkras tillgången till leder, vindskydd och andra viktiga värden – en satsning som är avgörande för friluftslivet.

Väst kuststiftelsen ser fram emot att förvalta stödet på bästa möjliga sätt och fortsätta sitt arbete för en levande och tillgänglig natur.

FAKTA:

BIOLOGISK MÅNGFALD

Biologisk mångfald är variationen av arter, ekosystem och genetiskt material i naturen. Den är avgörande för ekosystemens funktion och människans välbefinnande. Förlust av mångfald hotar ekosystemtjänster som pollinering, vattenrening och klimatreglering. Bevarandeinsatser skyddar livsmiljöer, återställer natur och minskar mänsklig påverkan.

Restaurering av våtmark, Kroppefjäll.

VÅTMARKER

VATTEN TILLBAKA I MARKERNA

Under 2024 har Väst kuststiftelsen intensifierat arbetet med att restaurera våtmarker. Med stöd från statliga satsningar har högmossar på Kroppefjäll och rikkärr i Breviks kile, Björshuvudet och Valdalssjön återställts genom igenfyllning av diken, röjning av igenvuxen vegetation och andra åtgärder som gynnar hotade arter.

I kustnära områden har stiftelsen skapat nya lekområden för strandpaddan och öppnat upp fukthedar där unik flora och fauna kan trivas igen.

DÄRFÖR ÄR VÅTMARKER SÅ VIKTIGA

Viktiga livsmiljöer – Våtmarker är hem för en mängd växter och djur, som sällsynta grodor, insekter och fåglar som trivs i fuktiga miljöer.

Naturliga vattenfilter – Genom att fånga upp och rena vatten bidrar våtmarker till bättre vattenkvalitet i sjöar och vattendrag.

Binder kol – Intakta våtmarker lagrar stora mängder kol.

Livsviktiga lekområden – Många arter, som strandpaddan, är helt beroende av våtmarker för att föröka sig.

Hjälper landskapet – Genom att hålla kvar vatten i marken minskar risken för torka och översvämningar.

FÖR ETT LEVANDE LANDSKAP

Att bränna ljunghedar är en traditionell skötselmetod som håller landskapet öppet och skapar gynnsamma förhållanden för både växter och djur.

När äldre, vedartad ljung bränns bort får nya skott möjlighet att växa fram, vilket skapar utmärkta betesmarker för djur och viktiga livsmiljöer för arter som klockgentiana och sällsynta insekter. Genom att hålla elden vid liv på rätt sätt får ljunghedarnas unika ekosystem en chans att blomstra även i framtiden.

75% fler bränningar med potential för fler

Under det senaste seklet har arealen ljunghedar minskat drastiskt, och idag finns bara en bråkdel kvar. Därför är det viktigare än någonsin att bevara de miljöer som återstår.

Under 2024 ökade stiftelsen ambitionsnivån rejält – jämfört med året innan genomfördes 75% fler bränningar och landade på ett 20-tal.

Även om ökningen av naturvårdsbränningar var imponerande under 2024 så hade det faktiskt kunnat bli ännu fler. Genomförandet kräver inte bara noggrann planering utan också gynnsamma väderförhållanden och under fjolåret var det helt enkelt för blött i markerna.

FAKTA:

NATURVÅRDSBRÄNNING

Naturvårdsbränning används för att gynna biologisk mångfald genom att efterlikna naturliga bränder. Kontrollerad bränning av utvalda områden skapar livsmiljöer för en rad arter som är beroende av brandpåverkade miljöer. De bidrar också till variation i landskapet och stärker ekosystem, vilket gör naturen mer motståndskraftig och hållbar över tid.

Ljunghedsbränning, Ramsvikslandets naturreservat.

NATURVÅRD

VÄRDEFULLA INSATSER I NYA NATURRESERVAT

När ett nytt naturreservat bildas krävs ofta snabba insatser för att lyfta fram områdets naturvärden och förbättra tillgängligheten.

Många gånger har skötseln varit eftersatt, och förväntningarna från både allmänhet och markägare är höga. Under 2024 kunde Västkoststiftelsen, tack vare extra medel från Västra Götalandsregionen, göra betydande åtgärder i fyra nya reservat: Björshuvudet, Hällsö, Hårssjön-Rambo mosse och Gåsevik.

Björshuvudet – nystart för kustgentianan

På Tjörn sträcker sig det 400 hektar stora Björshuvudet ut över betesmarker med unika naturvärden. Här finns världens största population av den hotade kustgentianan, men vid reservatets bildande var markerna kraftigt igenvuxna. Under året har landskapet röjts fram, kontrollerade bränningar genomförts och stängsel satts upp. Och i slutet av säsongen – efter flera års uppehåll – var det äntligen dags för får och kor att återvända. Restaureringsarbetet har skett i nära samarbete med markägare och boende i området.

Hällsö – öppna landskap

På denna bohuslänska ö har lokala krafter länge kämpat för att hålla landskapet öppet. Med extra resurser under året har stiftelsen kunnat ta röjningen ett steg längre – buskar har tagits bort, ljunghedar har bränts och förutsättningarna för långsiktig beteshållning har förbättrats. Tack vare samarbetet med kringliggande betesområden kunde betesdjuren komma tillbaka och fortsätta vårda öns unika natur.

Hårssjön-Rambo mosse – tryggare och mer tillgängligt

Det här stadsnära naturreservatet är ett populärt besöksmål, men vissa delar har varit svåra att nå och bitvis osäkra att vistas i. Under året har Västkoststiftelsen därför satt upp skyddsstängsel vid gamla torvgravar och gjort förberedelser för vindskydd och eldstäder. Små åtgärder som gör stor skillnad för att fler ska kunna uppleva området på ett tryggt och enkelt sätt.

Fägring i Gåseviks naturreservat.

Gåsevik – litet men värdefullt reservat

Gåsevik är inget nybildat reservat, men nytt i Västkoststiftelsens förvaltning. Det har varit skyddat sedan 1974, men skötseln var eftersatt när stiftelsen tog över ansvaret 2023. På sina två hektar rymmer det viktiga naturvärden, och under året har en omfattande upprustning gjorts – buskar, sly och vass har röjts för att möjliggöra slåtter och bränning, och den populära vandringsleden har restaurerats för att åter välkomna besökare.

Strandstädning med Tanums kommun, Tjurpannan.

Ploggadagen på Vrångö i Göteborgs södra skärgård.

STRANDSTÄDNING

TILLSAMMANS FÖR EN REN KUST

Från Kungsbacka i söder till Strömstad i norr pågår ett ständigt arbete för att hålla stränderna rena från marint skräp. Västkoststiftelsen har en samordnande roll och ser till att strandstädningen sker löpande – tack vare bidrag från Naturvårdsverket och i nära samarbete med kustkommunerna. För att möta behoven under året finns även upphandlade entreprenörer redo att komplettera kommunernas insatser. Detta gör det möjligt att snabbt anpassa resurserna efter hur mycket skräp som sköljs upp vid olika tider på året.

Strandstädning för alla

För att underlätta samordningen har Västkoststiftelsen utvecklat Strandstädarkartan – ett digitalt verktyg där både ideella och professionella strandstädare markerar sina insatser. Med hjälp av kartan kan vem som helst markera ett skräpig område eller en utförd städning. Det gör strandstädningen mer effektiv och skapar ett engagemang hos alla som vill bidra till en renare kust.

Samverkan och resultat

Västkoststiftelsen organiserar regelbundna samverkansmöten där kommuner, entreprenörer och

ideella föreningar delar erfarenheter och utvecklar arbetet gemensamt. Dessutom samlar stiftelsen in och fördelar ekonomiskt stöd till ideella föreningar för att stärka deras viktiga insatser.

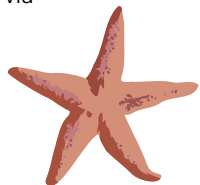
Under året har 132 ton skräp städats bort, en ökning från förra årets 112 ton. Samtidigt har antalet registrerade städtillfällen i Strandstädarkartan ökat med 20% till 2600. Tack vare de långsiktiga insatserna finns det idag mindre gammalt skräp längs kusten, men nytt skräp sköljs ständigt upp. Särskilt små plastbitar och pellets är svåra att samla upp men kan ha stor negativ påverkan på ekosystemet.

Håll Bohuslän Rent

I samarbete med Håll Sverige Rent, Turistrådet Västsverige och Ett Enat Bohuslän driver Västkoststiftelsen initiativet Håll Bohuslän Rent. Fokus är att skapa bättre förutsättningar för ett renare och mer hållbart Bohuslän, oavsett om du befinner dig i skärgården, i skogen eller i staden.

Under året har ett stort antal strandstädarkit delats ut via turistbyråer och besöksmål – små paket med handskar, påsar och information som gör det enkelt för privatpersoner att bidra till en renare kust. Dessutom har initiativets budskap kommunicerats, både genom sociala medier och via annonser i exempelvis Gästhamnsguiden.

Tillsammans gör vi skillnad!

VÄSTKUSTSTIFTELSEN I SIFFROR

~300

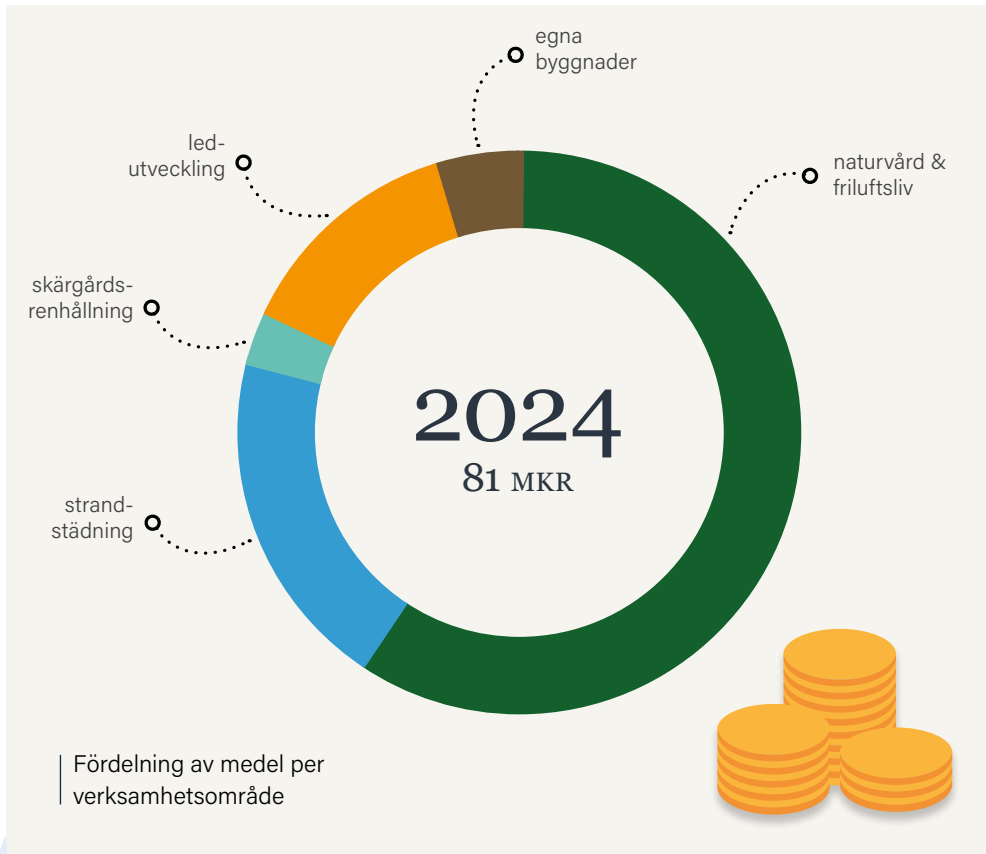
...**natur- och kulturresevat** förvaltas av Väst kuststiftelsen i Västra Götaland och Halland, på uppdrag från länsstyrelserna.

...**har byggts** i Väst kuststiftelsens regi under 2024.

132

...**ton skräp** har städats upp längs västkusten, från Kungsbacka till Strömstad, under perioden februari 2024 till januari 2025.

Medelantalet anställda under 2024 var 30 personer. Ett 70-tal sysselsätts dessutom för tillsyn, ängsskötsel vid slätter och guidade vandringar.

75%

...**fler naturvårdsbränningar** har kunnat genomföras, jämfört med föregående år.

134

...guidade vandringar har genomförts i Västkuststiftelsens regi under året. Turerna är med några få undantag helt gratis, syftar till att sänka tröskeln till naturen för alla och kräver inga förkunskaper.

17

deltagare i genomsnitt per vandring

98%

gav betyget bra eller mycket bra

2300

deltagare totalt

3X

Insatserna för bekämpning av invasiva arter har mer än tredubblats under 2024, jämfört med föregående år.

...konton nåddes av stiftelsens kommunikation i sociala medier under 2024.

...personer besökte västkuststiftelsen.se och westswedentrails.se under 2024.

Totalt **326,6** mil vandrings- och cykelleder i samarbete med **41** kommuner

SAMARBETE OCH FOLKHÄLSA

HÄLSOFILM MED SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Under 2024 samarbetade Väst kuststiftelsen med Sahlgrenska Universitetssjukhuset för att skapa kortfilmen Naturens kraft.

Filmen, som hade premiär på Världshälsodagen den 7 april, lyfter de positiva hälsoeffekterna av naturvistelser genom att skildra två personers egna upplevelser av naturens lugnande och stärkande krafter.

Forskning visar att naturen har en betydande inverkan på både fysisk och psykisk hälsa. Syftet med Naturens kraft är att inspirera fler att använda naturen som en plats för

återhämtning och reflektion, särskilt under sjukdom och rehabilitering. Genom att fokusera på personliga berättelser istället för enbart statistik var filmen ett sätt att göra budskapet mer levande och inspirerande för fler.

Digitala plattformar och väntrum

Kortfilmen kan ses på Väst kuststiftelsens och Sahlgrenskas digitala plattformar och även på vårdenheter och i väntrum, för att nå ut till en bred publik och främja ökad naturvistelse.

Se hela filmen

Filmen i sin helhet går att se på Väst kuststiftelsens YouTube-konto på youtube.com/@vastkuststiftelsen_

VINDSKYDD

STÖD FRÅN TILLVÄXTVERKET

Under 2024 har projektmedel från Tillväxtverket finansierat åtta vindskydd som byggts i Bollebygds, Bengtsfors, Tanums och Strömstads kommun.

Ett av dem, det längs Sjuhäradsleden vid Aborrsjön i Bollebygds kommun, är ritat av en arkitektstudent på Chalmers tekniska högskola i samband med tävlingen "Utmärkt friluftsdign" - ett tidigare samarbete mellan Chalmers och Väst kuststiftelsen.

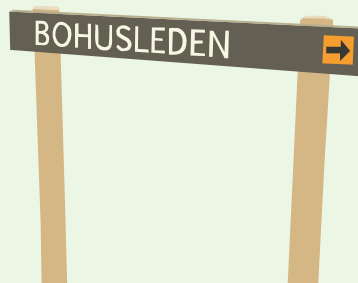
...OCH GENOM "NATURBONUSEN"

I år fick Väst kuststiftelsen även 275 000 kronor från Naturkompaniets "Naturbonus", en årlig satsning där intäkter från deras kundklubb går till organisationer och projekt som stärker friluftslivet och naturvården i Sverige.

Bohusleden och Kroppefjällsleden

Stödet var mycket välkommet och skapade förutsättningar för att bygga tre nya vindskydd med tillhörande eldstäder längs Bohusleden och Kroppefjällsleden.

Stöd som dessa bidrar till att hålla en hög kvalitet på friluftsanordningarna och göra vandringsupplevelsen mer tillgänglig och trivsamt för besökare.

FRILUFTSLIV

SMART LÖSNING I STRÖMMARNAS

I slutet av augusti fick passagen över Munkedalsälven längs Bohusledens etapp 15 i Strömmarnas naturreservat en snillrik lösning. I väntan på byte av befintliga broförbindelser, som tyvärr är avstängda på grund av sitt dåliga skick, ersattes dessa av en smart transportflotte där användaren drar sig fram med hjälp av ett rep. Den nya flottan har inte bara blivit en praktisk lösning utan också en spännande upplevelse för vandrarna längs leden.

Flottens geografiska placering och instruktioner för användning finns på webbplatsen westswedentrails.se. Initiativet är en tillfällig men uppskattad åtgärd medan stiftelsen arbetar vidare med planer för att återställa de ursprungliga broförbindelserna i området.

Transportflotten i Strömmarnas naturreservat.

Kunskap ger hög kvalitet.

UTBILDNING

KUNSKAP FÖR BÄTTRE LEDER

För att vandringsleder ska hålla hög kvalitet krävs både kunskap och engagemang. Därför anordnar Västkuststiftelsen utbildningar för dem som sköter lederna i praktiken – kommunanställda och ideella föreningsvolontärer. Genom att sprida kunskap om ledmärkning och underhåll bidrar stiftelsen till en jämn kvalitetsnivå och långsiktig skötsel.

Under året har Västkuststiftelsen genomfört utbildningar i Ale, Färgelanda, Göteborg, Lilla Edet, Lysekil, Mellerud, Mullsjö, Mölndal, Orust, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Tanum och Tjörn. Totalt har omkring 150 personer deltagit och fått verktyg för att upprätthålla hög kvalitet längs leder för alla vandrare.

Vandring längs Bohusleden i Strömmarnas naturreservat, Munkedals kommun.

GUIDADE VANDRINGAR

VANDRINGSUPPLEVELSER FÖR ALLA

Under 2024 bjöd Väst kuststiftelsens guidade vandringar på upplevelser genom allt ifrån djupa skogar till vidsträckta kustlandskap.

Med ambitionen att göra naturen tillgänglig för alla och sprida kunskap om dess värde lockade vandringarna nästan 2 300 deltagare, fördelade över 134 tillfällen. Ett genomsnitt på

drygt 17 deltagare per tur speglar ett ökat intresse jämfört med fjolåret. En bidragande orsak kan vara den ökade vanan att söka upp information digitalt, då den tryckta foldern ersattes av webbplatsen redan 2020.

Det breda utbudet av teman – från natur och kultur till insekter och växter – bidrog till en variation av vandringar som passade alla, oavsett förkunskaper. Med varierande svårighetsgrad, från lätta turer för barnfamiljer till mer krävande utmaningar, fanns något för

varje smak och behov. Flera vandringar var dessutom anpassade för de som behöver extra stöd.

Väst kuststiftelsens guidade vandringar är fortsatt mycket uppskattade. 98% av deltagarna klassade vandringarna som bra eller mycket bra.

CYKLING

SATSNING PÅ CYKELLEDER

Cykling är en del av stiftelsens ledutveckling för att skapa ett sammanhängande nätverk för besökare.

2024 har varit ett framgångsrikt år. I juni invigdes Lelångenleden, som kopplar västkusten till Unionsleden och

Vänerleden. Under hösten startade Grensekommittén ett interregprojekt, där stiftelsen deltar, för att stärka cykelinfrastrukturen i Dalsland, Värmland, de norska gränsfylkena och kring Väneren.

Trafikverket godkände Ljungleden och Sjuhäradsrundan som cykelleder. Sjuhäradsrundan är redan uppmärkt,

och Ljungleden väntas skyltas 2025. Arbetet har också startat för en led mellan Lidköping och Karlsborg.

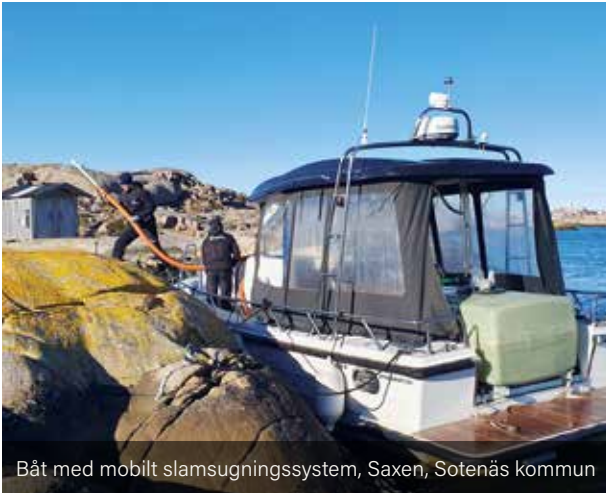
Stiftelsen utvecklar även en ny led runt Vättern och samarbetar med flera kommuner för att standardisera mountainbikeleder i regionen.

SKÄRGÅRDSRENHÅLLNING

SKÄRGÅRDSRENHÅLLNING I FRAMKANT

Västkuststiftelsen har fortsatt sitt viktiga arbete med att underhålla och sköta omkring 100 toaletter i skärgården, många av dem utrustade med små sophanteringsstationer.

Service används flitigt av båtbesökare, särskilt under högsäsongen, och bidrar till att hålla vår vackra skärgård ren och trivsamt. För den som vill hitta närmaste toalett finns dessutom en smidig digital karta på stiftelsens webbplats.

Båt med mobilt slamsugningssystem, Saxen, Sotenäs kommun

Pilotprojekt med hållbarhetsfokus

Under 2024 testades en ny metod för hantering av latrinavfall genom ett pilotprojekt. Slutna tankar installerades i ett tiotal toalettbyggnader, och tömningen skedde med ett mobilt slamsugningssystem monterat på en båt.

Metoden visade sig vara en framgång, med färre tunga lyft och högre effektivitet, vilket förbättrade arbetsmiljön avsevärt. På sikt bidrar den också till färre transporter och minskad risk för övergödning – en tydlig miljövinst i linje med stiftelsens hållbarhetsmål.

NYTT KULTURRESERVAT

LILLA ÄSKHULT

Boningshuset i Lilla Äskhult.

I somras blev Lilla Äskhult i Kungsbacka kommun officiellt utsett till kulturresevat, som en förlängning av det redan befintliga Äskhult.

Västkuststiftelsen äger och förvaltar nu båda reservaten, vilka tillsammans bildar Äskhults by. Denna utvidgning ger möjlighet att visa upp kulturlandskapet både före och efter jordbruksreformerna, där Äskhult representerar tiden före och Lilla Äskhult tiden kring sekelskiftet 1900.

Bevara och levandegöra

Syftet med reservatet är att bevara och levandegöra det historiska landskapet med gårdsbebyggelse, odlingsmarker, och ängar – allt för att ge en autentisk inblick i hur livet såg ut vid 1900-talets början. Reservatet är också tänkt att stödja friluftslivet, med nya leder och en lägerplats vid Svinsjön. Dessutom förbättras arbetsmiljön för de som arbetar i Äskhults by genom att byggnaderna där kan användas som förråd med mera.. Arbetet har redan inletts med restaurering av byggnader och återskapande av betesmarker.

Genom detta hoppas Västkuststiftelsen kunna skapa en mer tillgänglig och levande plats som både kan stärka lokal turism och ge besökarna en närmare koppling till platsens kulturarv. Detta är ett viktigt steg för att bevara äldre generationers kunskap om jordbruk och hållbart småskaligt brukande, samtidigt som det stärker den biologiska mångfalden i området.

BYGGNADER

BOTTENSTUGAN - EN PLATS FÖR NATURUPPLEVELSER OCH GEMENSKAP

I Svartedalens vidsträckt barrskog fortsätter Bottenstugan att utvecklas till en ännu mer inbjudande plats för naturälskare.

Under 2024 togs viktiga steg i renoveringsarbetet, med fokus på att göra stugan mer tillgänglig för alla. Dräneringsarbete påbörjades, och planerna för en tillgänglighetsanpassad miljö tog form – allt för att fler ska kunna njuta av omgivningarna.

Eldsjälar för friluftslivet

Samtidigt blev juni en månad

präglad av samarbete och gemenskap, när medlemmar från Svenska Turistföreningen (STF) och Väst kuststiftelsen samlades för att ge området ett lyft. Under två intensiva helger målades Bottenstugan och vindskydden fick ett skyddande lager av tjära. Sly röjdes undan och leder inventerades, allt för att förbättra upplevelsen för framtida besökare.

Samarbetet bjöd också på värdefulla möten och nyfunna vänskaper - med engagemang och kärlek till naturen kan stora saker åstadkommas.

FASTIGHETER & BYGGNADER I SIFFROR

Stiftelsen äger i dagsläget **110** fastigheter. Av dessa är **20** bebyggda med sammanlagt **50** byggnader. Det totala anskaffningsvärdet är strax under **40** miljoner kronor.

Näverkärrs gård, Lysekils kommun.

Väst kuststiftelsen

Seminariegatan 1 F · 413 13 Göteborg

Telefon 031 - 40 29 81

www.vastkuststiftelsen.se · post@vastkuststiftelsen.se